

De Oeverlanden

Voorlopig ontwerp herinrichting westelijke strandjes en omgeving

1. Inleiding

Landschapspark De Oeverlanden is een authentiek en bijzonder natuur- en recreatiegebied aan het Nieuwe Meer in Zuidwest-Amsterdam. Het gebied is met ruim 100 hectare één van de grotere groengebieden van de stad. Eind 2021 is voor het landschapspark een Ontwikkelstrategie opgesteld voor de periode tot 2040. Uitgangspunten zijn het behouden van de authenticiteit van dit bijzondere gebied, het beschermen en tegelijkertijd verbeteren van het huidige groen en de natuur en een kwaliteitsverbetering van de recreatie.

Onderdeel van deze visie is een actieplan voor de korte termijn, waaronder het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van de westelijke strandjes en directe omgeving. Daarbij is het de wens om verharding zoveel mogelijk te verminderen, de kwaliteit van de ligweides en de strandjes te verbeteren en de speeltoestellen te vervangen voor 'natuurlijk spelen'. In het ontwerp wordt aandacht besteed aan de wensen van gebruikers.

Het bijzondere van het gebied is dat recreatieve functies, zoals wandelen, zonnen, zwemmen, sporten, spelen en ontmoeten, hand in hand gaan met de hoge natuurwaarde van het land en de oevers. Behoud en versterken van de natuurlijke uitstraling van het gebied is dan ook een belangrijk uitgangspunt. Daarmee is het ook een aangename plek voor rustzoekers en mensen die graag buiten zijn in het groen.

Bij de totstandkoming van het ontwerp zijn nog twee zaken van belang: tijd en geld. De ingrepen zijn op korte termijn (2024) realiseerbaar. Het beschikbare budget is zeer beperkt, waardoor met minimale ingrepen een zo groot mogelijke kwaliteitsverbetering moet worden bereikt.

2. Participatie

Gebruikers en betrokkenen zijn benaderd, omdat zij goed weten hoe de bestaande inrichting functioneert en omdat zij weten waar rekening mee gehouden moet worden bij de herinrichting. In de zomermaanden zijn borden geplaatst in het plangebied om bezoekers op te roepen via een website ideeën en wensen door te geven. Circa 170 reacties stroomden er in twee maanden tijd binnen. Na een schifting van wensen die geen betrekking hebben het plangebied en zaken die achterstallig onderhoud betroffen, zijn de bruikbare reacties en wensen gecategoriseerd op thema en geteld hoe vaak ze genoemd werden.

In oktober 2022 is er een participatieavond georganiseerd op locatie. Na een korte presentatie, waarin de randvoorwaarden, het actieplan en de opgehaalde wensen werden benoemd, konden de aanwezigen zelf aan de slag. Verdeeld over een aantal tafels werden de ingebrachte ideeën benoemd en met referentiebeelden en impressies werden suggesties gegeven voor verdere uitwerking. Men kon aangeven of men het wel of niet eens was met de aangedragen ideeën en in gesprek gaan met elkaar en de gespreksleiders.

De volgende ideeën zijn overwegend positief beoordeeld werden door de aanwezigen.

natuur behouden/versterken

sanitair (toilet, douche, kleedruimte en/of lockers)

- jaarrond toegankelijk, ook voor minder-validen
- droge, windvrije omkleedgelegenheid (open/transparant i.v.m. sociale veiligheid)
- (koude) douche
- kluisjes voor waardevolle spullen tijdens strandbezoek en sporten

meubilair

- houten picknicktafels, geen beton
- afvalbakken, extra capaciteit in hoogseizoen
- drinkwaterpunt

aanlegplein

- zitrand/verhoogd plantvak, planten, wilde bloemen
- bomen
- lange, houten bank behouden
- klok in ere herstellen

entrees

- meer fietsenrekken
- toegankelijk voor rolstoelen en kinderwagens
- toegang fietsers ontmoedigen

skateplein

- vervangen door natuurlijke speeltoestellen

boulevard

- hekwerk behouden, groen/gemengde heg/struiken toevoegen
- wandelen en fietsen gecombineerd (toegang scooters ontmoedigen)
- houten (Puccini)banken en afvalbakken
- geen duidelijke uitspraak omtrent type verharding (bomen in halfverharding scoort positief, terwijl halfverharding *an sich* negatief scoort)

ligweides

- bloemrijk grasland en/of bloemrijk gazon

strandjes

- goed zoals het nu is, alleen onderhoud plegen
- westelijk strandje voor rustzoekers, oostelijk voor kleine kinderen

eiland/pier/plein van Bas

- water beter toegankelijk maken
- klimtoren en draaimolen verwijderen
- halfronde vlonder vervangen door amfitheater (van hergebruikte tegels)
- een drijvend eiland

sport en spel

- wedstrijd basketbalveld behouden
- individueel basketbalveld opheffen, vervangen door gras of beachvolleybal
- (kleine) natuurspeeltuyn/ natuurlijke speelattributen

3. Voorlopig ontwerp

Op basis van de participatie is er een voorlopig ontwerp gemaakt. Op hoofdlijnen betreffen de ingrepen het vergroten van de fietsparkeercapaciteit bij met name de entrees en het verbeteren van de toegankelijkheid. Tussen de boulevard en de ligweides komen plantvakken, de asfaltverharding van de skatebaan en één van de twee basketbalvelden wordt vervangen door zand en de betreffende plekken krijgen een invulling als respectievelijk speel- en volleybalveld. De strandjes en natuurvriendelijke oevers zijn goed zoals ze zijn, ze hebben enkel onderhoud nodig. Op het eiland wordt de toegankelijkheid tot het water mogelijk gemaakt. Alle behoudenswaardige bomen blijven behouden.

3.1 Oostzijde entree, aanlegplein pont en voormalig skateplein

Komend vanaf de bushalte en het parkeerterrein lopen de bezoekers over de vernieuwde brug het recreatiegebied in. Aan beide zijden van het bestaande voetpad zijn fiets- en scooterparkeerplekken opgenomen. Enkele clusters met fietsnietjes en gedeelten zonder, zodat elk

formaat fiets en scooter gestald kan worden. Vaak zijn deze plekken onbenut en halfverharding zorgt dan voor een natuurlijke uitstraling en laat het regenwater goed door. De heuvel aan de rechterzijde van het pad wordt ingezaaid met bloemrijk gras.

Men kruist de boulevard en loopt verder richting het aanlegplein van de pont. Aan de linkerzijde heeft de tegelverharding plaatsgemaakt voor een plantvak. Bij de assortimentskeuze zal rekening gehouden worden met het doorzicht van en naar het terras. Aan de rechterzijde heeft het geasfalteerde skatepleintje plaatsgemaakt voor een speelveld in het zand.

Het aanlegplein wordt vergroend met meerstammige kleine bomen en/of heesters. De lange bank blijft behouden en vanaf daar heeft men tussen de plantvakken door een fraai uitzicht op het water.

3.2 Midden entree

In de huidige situatie kan men via een steil geasfalteerd talud in één vloeiende beweging van het entreepleintje in het midden van het gebied de doorgaande fietsroute (Plusnet Fiets) oprijden. Het is niet onwaarschijnlijk dat dit op mooie zomerse dagen en lange zwoele avonden conflicten oplevert. Daarnaast voldoet de steile helling niet aan de normen voor toegankelijkheid.

Haaks op het fietspad is een hellingbaan en trappartij opgenomen die niet alleen voldoet aan de normen voor toegankelijkheid, maar het recreatiegebied ook ontsluit voor voertuigen voor beheer en nood- en hulpdiensten. Ook hier zijn fiets- en scooterparkeervakken voorzien, ingericht met enkele fietsnietjes in halfverharding.

Langs de boulevard is ruimte gereserveerd voor extra voorzieningen in het hoogseizoen zoals toiletten en extra afvalcontainers.

3.3 Boulevard

De entrees worden verbonden door een brede boulevard. Helaas is deze niet eenvoudig te versmallen, zonder dat dit consequenties heeft voor de toegankelijkheid voor nood- en hulpdiensten. De breedte van de boulevard wordt over de gehele lengte teruggebracht naar 3,5 meter. Indien mogelijk worden de grote betontegels hergebruikt en zo nodig aangevuld met standaard betontegels (30x30). In de verdere uitwerking zal onderzocht worden hoeveel hergebruik mogelijk is en waar standaardformaat tegels zullen worden toegepast.

Het merendeel van de gebruikers wil het hekwerk behouden. Door deze langs/in de beplanting te zetten wordt de overgang naar de ligweides verzacht en komt er minder accent te liggen op de afrastering. Tussen de middelste entree en de kiosk aan de westzijde komt het hek in de beplanting te staan. Zwerfkeien in de beplanting moeten voorkomen dat men de fiets in de beplanting tegen het hek parkeert.

De fietsparkeerplekken aan de andere zijde van de boulevard blijven behouden, maar worden heringericht met halfverharding en enkele fietsnietjes. De afstand tussen de fietsnietjes, nu 1½ m, wordt verkleind naar 0,90 meter. Dit is de Amsterdamse norm (Puccini-methode) en daarmee wordt de capaciteit van de plekken vergroot. Ook de bankjes en afvalbakken blijven of worden zo nodig vervangen. De hagen blijven behouden en worden waar nodig aangevuld en de Japanse duizendknoop dient bestreden te worden.

3.4 West | entree, kiosk en sport

Tussen het gebied en het fietspad ligt een hoogteverschil van 1.35 m dat in de huidige situatie wordt overbrugt door een pad in halfverharding. Om de toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers, kinderwagens en scootmobielen te behouden en te verbeteren, maar tegelijkertijd het fiets- en scooterverkeer te belemmeren is er een combinatie van een trap en een hellingbaan opgenomen. De hellingbaan ligt enigszins uit de doorgaande route, achter de lijn van de haag. Achter de kiosk en buiten de hekken kan men de fiets en scooter parkeren om vervolgens te voet verder te gaan het recreatiegebied in.

Het geasfalteerde veld voor een partijtje basketbal blijft behouden. Het naast gelegen – individuele en eveneens geasfalteerde - veld wordt vervangen door een beachvolleybalveld. Daarmee komt er meer variatie in sportfaciliteiten en tegelijkertijd vermindert de hoeveelheid verharding.

3.5 Ligweides, strandjes en oevers

De overgang van de lagere ligweides naar de hoger gelegen boulevard wordt extra aangescherpt. Het gebogen grastalud is een aangename plek om op zonnige dagen te liggen. De hogere delen worden beplant, waarbij bij de soortkeuze rekening gehouden wordt met een beperkte hoogte zodat doorzicht van en naar de boulevard intact blijft. Het assortiment is voornamelijk inheems en sluit aan bij het natuurlijke karakter van het plangebied.

Langs de randen van de plantvakken worden in het hoogseizoen extra containers geplaatst. Een aantal extra picknicktafels, verspreid geplaatst over de ligweides, bieden ook op koudere dagen een eenvoudige, maar doeltreffende zitgelegenheid met een natuurlijke uitstraling. De strandjes en oevers zijn in essentie goed zoals ze zijn. Het principe van de blauwe palen, een zandstrandje, vlonder en de gemetselde zitrand blijft bij de drie strandjes behouden. Wel is onderhoud nodig: de houten vlonders zijn her en der kapot, bij de bandenlijn liggen onder water stenen waar zwemmers zich aan bezeren en de beplanting langs de oevers ruikt op tot over en voorbij de vlonders. Reparatie van de vlonders, het verwijderen van de stenen en oprukkende beplanting zijn gewenste beheeringrepen.

De oevers met beplanting tussen de strandjes blijven – behoudens regulier onderhoud - ongemoeid.

Het meest oostelijke strandje, nabij het horecapaviljoen wordt in de zomermaanden vooral gebruikt door gezinnen met kleine kinderen. De ‘watertafel’ is vaak genoemd en geroemd door de gebruikers van het gebied. Deze moet dus zeker blijven, maar dient gerepareerd te worden. De pomp komt te vervallen, omdat deze in combinatie met zand erg storingsgevoelig is. Met emmertjes kunnen kinderen zelf water halen.

Buiten het hoogseizoen wordt er nog steeds volop gezwommen. Jaarrond zwemmen is sinds een aantal jaren sterk in trek, ook hier in de Oeverlanden. De wensen van deze zwemmers lopen uiteen van een eenvoudige transparanteabri tot kleedruimtes, warme douches en lockers. Vanuit Aquarius zijn er voornemens om de kiosk aan de westzijde van het plangebied te verbouwen en onder andere te voorzien van kleedruimte, douche en lockers. Aan deze wensen kan in de

openbare ruimte helaas geen gehoor gegeven worden: kleinschalige voorzieningen passend bij de landschappelijke uitstraling van het gebied zijn te gevoelig voor vernielingen.

3.6 Eiland

Het eiland is een geliefde plek voor jongeren. De, voor het gebied, kenmerkende gemetselde gebogen zitrand is ook hier aanwezig. In plaats van een naar het water aflopend zandstrand, ligt er hier een vlonder op één niveau dat ruim een meter boven het wateroppervlak uitsteekt. Een hek voorkomt dat men in het lager gelegen ondiepe water met grote keien valt. Olifantenpaadjes op de kop van het eiland naar het water toe duiden op de wens om ook vanaf het eiland toegang te hebben tot het water. De speeltoestellen op deze plek zijn versleten en niet geschikt voor de doelgroep.

Voorgesteld wordt om in ieder geval de speeltoestellen te verwijderen. Op de kop wordt de toegang naar het water geoptimaliseerd door met boomstammen traptreden aan te brengen. Verderop in het water, waar het diep genoeg is voor een veilige duik of het maken van een bommetje, ligt een drijvend plateau. Via een kleine opening in het hekwerk en een houten trap is het water direct toegankelijk en kan naar het plateau worden gezwommen.

Het is ook voorstelbaar dat hier op een mooie zomeravond een kleinschalige openluchtvoorstelling gehouden wordt. De zwemsteiger wordt daarmee het podium, de vlonder is de tribune.